

Kristent

Perspektiv

Nr.1, '98

Darwin *under* Mikroskopet

Bogen "Darwins Black Box" har vakt stor opsigt. Den afdækker cellens komplekse struktur og peger på, at livet må være frembragt af en intelligent skaber

AF CARSTEN THOMSEN

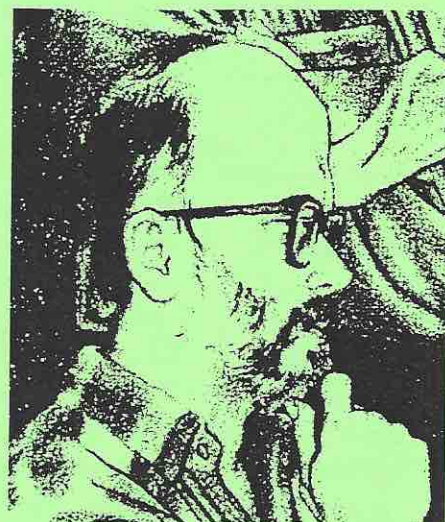
Michael Behe's forskningsresultater i bogen "Darwins Black Box", der udkom i 1996, er godt nyt for alle, som tror på, at der bag universets tilblivelse er en intelligent skaber. Og det er samtidig endnu en hovedpine for det videnskabsmiljø, som har stirret sig blind på Darwins hypotese om arternes udvikling og ikke mener, der er andre reelle alternativer at udforske.

Da "Darwins Black Box" blev udgivet i efteråret 1996 på det amerikanske marked fik den lynhurtigt masser af omtale i medierne. New York Times, Newsweek og andre store blade omtalte den sammen med de førende videnskabelige magasiner. Bogen gav genlyd i de klinisk rene forskningslaboratorier rundt om i verden, og den har givet anledning til talrige diskussioner om udvikling kontra skabelse.

For Darwin var cellen i videnskabs-sproget en såkaldt "sort boks". Cellens indre bevægelser var et mysterium for ham. Han skrev i sin tid i sin berømte bog "Arternes Oprindelse":

- Hvis det kunne demonstreres, at et kompleks organ eksisterede, som var ude af stand til at blive dannet gennem gentagne, efterfølgende, små modifikationer, så ville min teori bryde fuldstændig sammen.

- Nu er den sorte boks blevet åbnet, skriver Michael Behe, og vi ved nu, hvordan cellen virker. Ved at anvende Darwins test på den ultra-kom-

Tegning af Michael Behe fra Christianity Today

plekse verden af molekylære maskinerier og celledsystemer, der er opdaget i de sidste 40 år, kan vi nu sige, at Darwins teori *er* brudt fuldstændig sammen.

Cellens komplekse systemer

Michael Behe beskriver i sin bog cellens komplekse struktur, og hvordan den indeholder alle mulige miniature maskinerier. Han siger om disse små systemer, at de er "irriduktible komplekse". Det vil sige, at de består af flere dele, der griber ind i hinanden, er interaktive, og må være til stede samtidig for at cellens maskineri kan fungere.

"Ved at anvende Darwins test på den ultra-komplekse verden af molekulære maskinerier og celle-systemer, der er opdaget i de sidste 40 år, kan vi nu sige, at Darwins teori *er* brudt fuldstændig sammen".

Michael Behe

Han sammenligner det med en musefælde. Man kan ikke bare begynde med en træplade og så fange nogle mus, tilføje en fjeder og så fange flere mus, eftersom musefælden gradvis bliver bedre til at fungere. For at fungere overhovedet, så må musefælden bestå af et minimum antal dele og må samles på en gang.

På samme måde må et irriduktibelt komplekst organisk system, som f.eks. synet "samles" på en gang. Synet kan ikke bare fremkomme gradvis, del for del.

Det grundlæggende synspunkt i den darwinistiske lære er, at tingene har udviklet sig gradvis gennem gentagne, små modifikationer.

Michael Behes pointe er tværtimod, at cellen er stopfyldt af molekylære systemer, der ikke kunne dannes ved gentagne små forandringer. Ergo *er* Darwinismen brudt sammen.

Oprindelsen af synet er et af de eksempler, som Michael Behe tager frem, et problem, som efter sigende fik Darwin til at ryste.

Dette forklarer darwinisterne med, at vi begynder med en lille følsom plet, bevæger os til en gruppe af celler, formet så de bedre kan fokusere lyset, som så gradvis bliver forbedret til en egentlig linse. Det lyder umiddelbart overbevisende.

Behe forklarer, at en lang række af faktorer må

opfyldes før denne lysfølsomme plet, som darwinisterne taler om, kan fungere. Og om alle disse faktorer siger Darwins tilhængere næsten intet.

Ingen darwinistisk forskning

Michael Behe siger: "Når du søger efter artikler i den professionelle litteratur gennem de sidste årtier, der er bleven offentliggjort som bare et forsøg på at forklare muligheden af den darwinistiske skridt-for-skridt oprindelse af nogle af disse systemer, så vil du møde en tordnende tavshed. Absolut ingen - ikke én videnskabsmand - har offentliggjort nogen detaljeret forklaring på muligheden for udvikling i nogle af disse biokemiske systemer. Og når en videnskab ikke bliver offentliggjort, så må den uddø."

Darwins udviklingsteori dumper helt og aldeles på det molekylære niveau. Hvor end, vi kikker med vores mikroskop ind i cellen, så stirrer beviserne os i øjnene. Cellens systemer blev skabt af en intelligent skaber.

Den centrale del af bogen er fem kapitler, der beskriver flere celle-strukturer, bl.a. øjenvipper, som kræver et komplekst system med mere end 200 forskellige proteiner, der virker samtidig. Altsammen fascinerende læsning. Hver gang samme resultat. Intelligent skaberkraft. Strukturer, der består af interaktive sammenvirkende dele, der er bevis på en intelligent Skaber, der har skabt det med et bestemt formål.

Ros og kritik af bogen

Den 44-årige Michael Behe, der er katolik, var i mange år overbevist om den darwinistiske teori. Det var en måde at forklare, hvordan Gud havde skabt verden, nemlig gennem udvikling.

Det blev han i hvert fald fortalt gennem hele sin uddannelse. Men gennem sin forskning i cellens opbygning blev han overbevist om, at der måtte findes en intelligens bag de informationer, som cellen indeholdt. Da han begyndte at lufte nogle af sine tanker og forskningsresultater over for andre biokemikere, blev han meget forbavset over deres modstand og manglende interesse i blot at diskutere andre muligheder end darwinismen.

Han var totalt isoleret, indtil han kom i kontakt med nogle få forskere, der var overbevist om, at livet måtte være frembragt af en intelligent skaber. Derfor undrer det ikke, at Michael Behe's bog har fået en blandet modtagelse.

Overbevisende resultater

Nogle stempler ham som "kreationist" og affærdiger hans argumenter uden omhyggelige overvejelser, men det er ikke den typiske reaktion.

Næsten alle har indrømmet, at Behe's resultater er rig-

tige og umulige at gendrive med udviklingslæren. Men mange tilføjer så, at Behe har opgivet for let, og at videnskaben simpelthen ikke kan leve med så uvidenskabelige faktorer som "intelligent design". At darwinismen før eller siden vil komme med en forklaring. Dette ser Michael Behe som et noget luftigt forsøg på sætte begrænsninger på videnskaben, fordi man er filosofisk forudindtaget.

David Berlinski, en filosof fra Princeton University, siger det sådan:

- *Darwins Black Box* er et ekstraordinært arbejde, der vil blive betragtet som en af de mest betydningsfulde bøger, der nogen sinde er skrevet om den darwinistiske teori. Ingen i udviklingslærens lejr kan tillade sig at forsvare Darwin uden at møde de udfordringer, som Behe har fremsat. Bogen er ikke til at komme uden om.

Skuffede darwinister

- Kritikken udfordrer på ingen måde sandheden af det, Michael Behe siger, men den reflekterer kun over, hvor skuffede darwinisterne er, når de ser de videnskabelige beviser og deres materialistiske filosofi gå i modsatte retninger, siger Philip Johnson i *Christianity Today*.

Philip Johnson, en juraprofessor på University of Cali-

"Darwins Black Box er et ekstraordinært arbejde, der vil blive betragtet som en af de mest betydningsfulde bøger, der nogen sinde er skrevet om den darwinistiske teori."

Filosof David Berlinski

fornia, har selv været intenst involveret i debatten om udviklingslæren, siden han skrev en meget kritisk bog om emnet "Darwin on Trial". Den bog skabte debat med de førende evolutionister i USA og England og førte til fornyet interesse for "Design Bevægelsen". Det er folk, der arbejder for at befri videnskaben for den naturalistiske filosofis snærende bånd, så de, der søger at udforske livets oprindelse, kan overveje alle forklaringer - inklusive en intelligent skaber.

To forskellige verdensbilleder

Nogle kristne har af angst for at blive stemplet som videnskabelige analfabeter omfavnet darwinismen som Guds måde at skabe, men ignorerer samtidig den

indbyggede naturalisme, hvor der ikke er plads til en guddommelig skaber. Det er et af de alvorligste problemer med Darwins teori.

Udvikling og skabelse er grundlæggende to vidt forskellige verdensbilleder med vidt forskellige konsekvenser. Hvis livet er et resultat uden et højere formål, så er vore liv også en kosmisk tilfældighed. Der er ingen grundlæggende moralske retningslinier, ingen unik værdighed for det menneskelige liv. Men er vore liv derimod et resultat af et planlagt og helt bestemt formål, så giver det et grundlag for menneskelig værdighed.

"Hvor vi kommer fra" er ikke et spørgsmål, som videnskaben har patent på.

Derfor må vi gå ind i den debat, der er omkring udviklingslæren og give et apologetisk svar. Især nu, hvor den nyeste forskning peger tommelfingeren nedad på Darwins over 100 år gamle teori.

Kristent perspektiv på hele livet

Få perspektiv over Bibelens budskab og det samfund du lever i.

Kristent Perspektiv udkommer fire gange om året, 8-12 sider med artikler, der behandler aktuelle teologiske og etiske problemer, som kirken i dag står overfor.

☐ Ja, jeg tegner mig for et årsabonnement på "Kristent Perspektiv" og modtager girokort sammen med næste nr. Pris: 75 kr. årligt.

☐ Send mig venligst mere information om "Perspektiv Bibelskole"

Navn og adresse: _____

Sendes til: Perspektiv Bibelskole, sekretariatet
v/Joyce Deeks, Lindevej 56, 5250 Odense SV.

En enkel livsstil i "De Fede 90'ere"

*Nøjsomhed er et ugleset ord i en forbrugerkultur,
der i stigende grad bestemmer vor livsstil og levestandard.*

AF CARSTEN THOMSEN

Danskerne er blevet bidt af op-svinget, og ikke mindst de nyrige har hevet det store forbrug frem. Eksklusive mærkevarer marcherer gennem det danske marked i triumftog. Her i slutningen af halvfemserne er *big spending* for alvor tilbage i Danmark. Mådehold er sammen med janteloven og politisk korrekthed i fare for at glide ud i næste reviderede udgave af Nudansk Ordbog." Sådan lyder det i Berlingske Tidende i februars artikelserie "De fede 90'ere" om det danske forbrugsræs, som i disse år slår alle rekorder.

Artiklen fortsætter med at berette om, hvordan Armani habitter til 50.000-100.000 kr. bliver revet væk, og at den sidste nye trend hos gymnasiepigerne er en Louis Vuitton-taske til 3.000 kr. som skoletaske. "Nu kommer de i deres funklende nye biler og køber de flotte ure. Det er ikke længere politisk ukorrekt at gå med ure til 30-40.000 kroner og vise, at man klarer den godt".

Artiklerien om "De fede 90'ere" peger på det stigende umådeholdne forbrug, som vi ser i vort overflodssamfund. Dette forbrug tager i øjeblikket groteske dimensioner blandt de nyrige, men forbrugerræset som sådan er et stigende problem, vi må forholde os til.

Forbrugerrismen, som vi ser den i dag, er et relativt nyt fænomen. Siden 2. verdenskrig, hvor man har kunnet masseproducere varer, der helt oversteg udbuddet, er det at markedsføre sit produkt via reklamer blevet intensiveret - for kunstigt at skabe nye behov. I vor moderne verden er reklamer en kolos - en global og stadigt mere dominerende industri. Reklamer sælger ikke blot varen, men er indpakket i tvetydige budskaber og gennemsigtige dagsordener, og de bestemmer det tøj vi går i, den

underholdning vi vælger, den rejse vi bestiller - ja, i sidste ende den livsstil og levestandard, vi vælger. Varer produceres med indbygget forældelse, organisationer og instanser er skudt op for at vejlede forbrugerne. Vi snakker om forbrugsgoder, forbrugervenlige ting osv. At forbruge er i sig selv en forlystelse. Der synes at være en umættelighed, som hele tiden kræver nyt, bedre, hurtigere, mere. Vi konkurrerer som forbrugere med hinanden om at være up-

to-date med de sidste nye gimmicks og modetøj. Der er en stadigt stigende trang til at eje, besidde, udstille sin rigdom. Social status, personlig succes og velvære finder sit udtryk i at købe og eje varer.

KARAKTER-DANNENDE LIVSSTIL

Alt dette bliver vi i større eller mindre grad påvirket af. Den kristne forfatter Rodney Clapp skriver således:

"Det er ikke bare forbrugssamfundet i dets mest åbenlyse og banale manifestationer, der burde bekymre os, men forbrugerrismen som et etos, en karakterdannende livsstil som forfører, indynder og akklimatiserer sig. Det er ofte forbrug, som angriber de kristne dyder som nøjsomhed, tilfredshed, selvfornægtelse og gavmildhed - som oftest med en fløjlschandske snarere end en jernnæve. Den taler i søde og sensuelle vendinger snarere end med diktatorisk tonefald, og den erobrer mere med løfter end med trusler".

To kristne dyder eller karaktertræk er værd at nævne i denne sammenhæng. De vil nemlig kunne være et bolværk mod den materialisme, der gør os afhængige og slaver af ting, og ikke af Gud. Nøjsomhed og gav-

mildhed. Dette karakteriserede vor Herre og Frelser, han som blev fattig, for at vi kunne blive rige.

1. *Nøjsomhed*. "Lad ikke kærlighed til penge bestemme jeres adfærd, men stil jer tilfreds med det, I har", "...for jeg har lært at nøjes med, hvad jeg har.", "Gudsfrygt sammen med nøjsomhed bærer lønnen i sig selv...har vi føde og klæder, skal vi lade os nøje med det."

Nøjsomhed: (Nudansk ordbog: Som er tilfreds med lidt). Det er ikke det samme som askese, som afslår Guds gode gaver, men nøjsomhed sætter vore ejendele i det rette perspektiv.

At være tilfreds med lidt. At udvikle en enkel livsstil. Dette vil betyde, at vi må lære at købe ting for deres brugbarhed, og ikke for deres status. Vi må begynde at give afkald på eller give det væk, som binder og gør os afhængige. Afholde os mere og mere fra planer om køn-betal-senere. Glæde os over de ting, som kan nydes gratis, i stedet for trangen til at eje enhver ting.

Vi må fremfor alt modtage det, vi får fra Gud som en gave. Vi er afhængige af ham for alt. Det daglige brød, tøj på kroppen, sol, vand, luft og en god seng. Det vi ejer er ikke et resultat af vort arbejde men af en nådig Gud, der bevarer os. Mister vi blikket for dette, så bliver vi hurtigt afhængige af selv de mindste ting.

2. *Gavmildhed*. "Den, der har jordisk gods og ser sin broder lide nød, men lukker sit hjerte for ham - hvorledes kan Guds kærlighed blive i ham?" (1. Joh. 3:17). Er det vi ejer til rådighed for andre? Trangen til at nyde ens ejendele uden syn for andres nød er stor i forbrugerkulturen, og den hindrer os mange gange i at give slip på det, vi har. Igen fordi vi glemmer, at det er Gud, som i sin barmhjertighed skænker os "det jordiske gods". I stedet tænker vi: Jeg har slidt for det, jeg har sparet op til det, jeg har ret til det. Jeg ejer det.

BIBELN TALER OM FORBRUG

Lad mig sige det med det samme. Det er et farligt emne at røre konkret ved. Intet frister mere til lovished end det at forholde sig alvorligt til kristne dyder som nøjsomhed og gavmildhed - især når det kommer til vort forbrug. Når det gælder om at definere, hvordan vi forbruger ansvarligt med de midler, Gud i sin barmhjertighed har givet os.

Bibelen lægger intet kroner-øre budget for os, og der er ingen konkrete bud, der fortæller os, hvor meget vi kan bruge på os selv, eller hvad vi skal bruge det til. Men det må ikke afholde os fra at behandle det.

- Her er et tankevækkende citat fra et dokument, som folk fra Lausanne-bevægelsen har udsendt: "An Evangelical Commitment to Simple Lifestyle."

FORPLIGTIGELSE TIL ENKEL LIVSSTIL

"Det faktum, at 800 millioner folk er fattige (lider nød), og omkring 10.000 dør af sult hver eneste dag gør enhver anden livsstil uforsvarlig (end en enkel livsstil, red.). Mens nogle af os er blevet kaldet til at leve mellem fattige, og andre åbner deres hjem for de nødlidende, så må vi alle være besluttet på at udvikle en enklere og mere nøjsom livsstil. Vi agter at gennemgå vore indkomster og udgifter på ny, for at klare os med mindre og give mere væk. Vi kommer ikke med nogle regler eller regulativer, hverken for os selv eller andre. Dog ønsker vi at opgive spild og modsætte os ekstravagance i personlig livsstil, tøj, hjem, rejser og kirkebygninger. Vi accepterer også forskellen mellem nødvendigheder og luksus, festligheder og normale rutiner, og mellem tjeneste for Gud og slaveri af moden. Hvor vi trækker grænsen kræver en samvittighedsfuld omtanke og beslutning fra os, sammen med medlemmer af vores familie. Vi der bor i Vesten behøver hjælp fra vore brødre og søstre i den Tredje

Verden for at evaluere vore forbrugs-standarder."

Når vi vedholdende forholder os så konkret til vort forbrug, så er det mest populære svar: En kristen kan eje næsten hvad som helst, bare han ikke er bundet og afhængig af disse ejendele. *Det er ikke pengene, men kærlighed til penge, der er roden til alt ondt.*

Så stiller vi os tilfredse med, at hver enkelt definerer hvor kærligheden til pengene begynder og hører op. Vi gør vort

forhold til penge til et privat spørgsmål, der ikke vedkommer andre, og som sjældent drøftes alvorligt blandt kristne. Det kan være frygten for legalisme og lovtrældom, og det er en forståelig og legitim frygt, men faren er desværre, at vi risikerer at stå alene i en alvorlig kamp.

Markedskræfterne og medierne er magtfulde og tilskynder os til overforbrug. Den stiltiende konkurrence mellem forbrugerne om at eje de samme smarte brugs-genstande gør os ofte til et let bytte.

Derfor må vi begynde at åbne os mere for kristne, som vi kan have tillid til om vores økonomi, ejendele og forbrug. Diskutere, hvordan vi praktiserer nøjsomhed og gavmildhed midt i en kultur, hvor det ikke længere er politisk ukorrekt at udstille sin rigdom og vise, at man klarer den godt.

1. "An Evangelical Commitment To Simple Lifestyle" blev skrevet i 1980 ved en international conference, hvor 85 kristne fra 27 lande var samlet fra Lausanne-bevægelsen. Dokumentet består af ni punkter og er bestemt et studium værd. Kan hentes på nettet: <http://www.theceec.org/11/11simple.html>

ARBEJDSBYRDEN VOKSER

HVORDAN FINDER VI BALANCEN MELLEM ARBEJDE, FAMILIE OG MENIGHEDSLIV?

AF KARL-JØRGEN HELMICH

Gennem de seneste år er der sket markante ændringer af arbejdets vilkår og belastninger på den enkelte. Virksomheder og organisationer stiller stadig flere krav og forventninger til sine medarbejdere. Det fører ofte til en diffus følelse af frustrationer, træthed og af, at hverdagen er træls. Fælles erfaringer som berører os mere, end vi umiddelbart er klar over og tør formulere over for andre.

Samtidig er kampen for, ved siden af arbejdslivet, også at lægge tid og kræfter i menighedslivet blevet mere intens, fordi arbejdspladsen på godt og ondt lægger mere beslag på os.

Denne artikel vil forsøge at behandle arbejdslivet i en menighedssammenhæng, så vi i fællesskab kan søge evangeliets lys over livet på en moderne arbejdsplads.¹

ARBEJDSMARKEDET ÆNDRER SIG

Omkring 1880'erne begyndte industrialiseringen i Danmark, hvor landbruget har været landets vigtigste erhverv.² Det var det også fortsat indtil 1961, hvor værdien af industriproduktionen overgik værdien af landbrugsproduktionen, og Danmark derfor blev regnet for at være et industrisamfund.

Her ved årtusindskiftet sker der så en ny omfattende ændring, nemlig udviklingen fra industrisamfundet til det post-industrielle samfund ('post' betyder 'efter'). Dette er den største sociologiske hændelse i dette århundrede. Det er i denne overgangsfase, vi bør se vores daglige arbejdsplads, og de store ændringer vi oplever.

Der har altid foregået ændringer, men i disse år er der en stigning i *ændringstakten*. Dette er ét af de vigtigste karakteristika i samfundsudviklingen.

Overordnet ser vi, at flere og flere arbejder med menne-

sker og informationer i stedet for med ting og materiale-forarbejdning. Der er brug for langt færre ufaglærte medarbejdere i dag. I industrisamfundet var kravene lydighed, flid og ærlighed, men i dag efterspørges kvalifikationer som omstillings-parathed, ansvarsbevidsthed og samarbejdsevne. Overskriften er *kvalifikation, livslang læring og dygtiggørelse*.³

COMMITMENT

Forventningerne til medarbejderne sammenfattes i det centrale begreb '*commitment*'⁴ (på dansk: forpligtelse, engagement, hengivenhed), som defineres sådan: "... den relative styrke af et individs identifikation med og involvering i en given organisation". Virksomheder har en bevidst strategi om at opbygge firmafølelse og korpsånd, deres redskaber til at bevidstgøre '*commitment*' hos medarbejderne er ofte motivations-kurser, medarbejder-samtaler mv.

Begrebet '*commitment*' anses i arbejdspsykologi for at være meget centralt inden for motivations-psykologi. Denne *commitment* fra medarbejdernes side kan ske ud fra to forskellige forudsætninger. Enten ud fra en *positiv motivation*, hvor arbejdspladsen opmuntrer én til at gå i gang med nye opgaver, og dermed få ny personlig tilfredshed og nye sejre. Eller ud fra *frygt* for ikke at være anerkendt af ledelsen, eller at 'rykke ud til kanten', hvor det kan være ens tur til fyring, næste gang det kommer på tale.

Gud under os at udfolde os på det danske arbejdsmarked med de evner, som vi hver især har fået givet af vores Skaber. Vi er skabt sådan, at vi trives og tilfredsstilles ved at udfylde et job, skabe noget, have følelsen af at tingene lykkes for os, at få ros for veludførte opgaver osv. Nutidige *motivationsteorier*⁵ står ikke umiddelbart i

modsætning til evangeliet og skabelsestanken.

Men der er grund til nogle bestemte overvejelser. En arbejdsplads i dag gør noget ved medarbejderne. Det kan være en del af ledelsens strategi at opnå bestemte holdninger, værdier og egenskaber hos de ansatte, ofte gennem specielle kurser, hvor arbejdspsykologer anvender gennemtænkte teknikker og filosofier/koncepter.

Derfor må vi gøre os klart: Hvad gør arbejdspladsen ved mig? Noget rent fagligt er der ofte intet i vejen med. Men bliver jeg ændret hen til noget, jeg i grunden ikke selv vil, som ikke er mig selv? Er det noget, som vanærer Jesus? Må jeg give afkald på en livsværdi, som er betydningsfuld for mig? Forlanges der noget uærligt eller falsk af mig? Noget der skader en anden og derfor er uetisk? Kommer jeg under indflydelse af noget okkult?⁶ Påtager jeg mig noget, blot fordi det tjener ledelsens interesser, men som jeg har ufred i? Bliver jeg bare 'en stik i rend dreng' for ledelsen? Der kan opstå mange personlige skrumpeler.

ARBEJDET OG HJEMMET

Grænsen mellem arbejdsliv og privatliv⁷ flyttes for tiden på følgende måder.

De fleste medarbejdere tager arbejde med hjem. Man skal sætte sig ind i nyt lovstof, ny arbejdsplan, nyt edb-

Hvad gør arbejdspladsen ved mig? Noget rent fagligt er der ofte intet i vejen med. Men bliver jeg ændret hen til noget, jeg i grunden ikke selv vil, som ikke er mig selv?

program, ny videnskabelig litteratur mv. Mange tager kurser, som ofte ligger uden for selve arbejdstiden. Endelig tager man arbejdets ærgrelser og frustrationer med hjem. Og mange har svært ved psykisk 'at lande' og kunne slappe af i overgangen til weekenden eller en ferie.

Ofte bliver man i en virksomhed påmindet om, at ansvaret overfor arbejdspladsen fortsætter, når man rent fysisk tager hjem. Man repræsenterer også firmaet uden for arbejdstiden - eksempelvis Danfoss-medarbejder, indtil man en dag ikke længere er på Danfoss.

I begrebet fleksibilitet ligger også, at ekstra arbejde (fx overarbejde, udsalgstid) skal gøres færdigt, når ledelsen forlanger det. Det kan være en produktionsordre, som skal være færdig til tiden, og tiden så er knap. Inden for

VIGTIGE ÆNDRINGER

1. Erhvervsstruktur:

- Meget få personer i landbruget og fiskeri (primære erhverv - 4,6%).
- Færre og færre ansatte i forarbejdende industri (sekundære erhverv - 27,2%): fx maskinindustri, tekstilindustri, træ- og møbelindustri, mejerier.
- Flere og flere ansatte i serviceerhverv (tertiære erhverv - 67,9%):
 - a) i den private sektor: handel, administration, transport, advokat, revisor, læge - men især inden for konsulentfirmaer, kursusvirksomhed, edb firmaer, reklame- og mediebranchen.
 - b) i den offentlige sektor⁸: pleje, omsorg, behandling, undervisning, socialområdet.

2. Moderne teknologi (computerteknologi og automatisering⁹) ændrer arbejdspladserne totalt i disse år, noget som vil fortsætte: computer-teknologi, CNC, CAD, CAM¹⁰, industrirobotter. Her sættes et skel mellem dem, der lærer at betjene den nye teknologi, og dem, der ikke kan følge med - typisk ældre medarbejdere. Mange medarbejdere må sætte sig ind i ny teknologi (nyt edb-program mv.) - ofte i fritiden.

3. Internationaliseringen tiltager. Især Det indre Marked i EU giver megen samhandel, hvor sprogkunderskaber i engelsk og tysk er påkrævet for at klare opgaver som: kundekontakt, ordregivning, læse videnskabelige tidsskrifter, manualer til ny teknologi. Engelsk er det mest brugte internationale sprog, men Tyskland er absolut vores vigtigste samhandelspartner.

4. Andre områder:

- Ændringer i mode og smag fører til nye kundekrav til produkter og serviceydelser
- Nye materialer inden for håndværksfagene
- Nye love, cirkulærer og bekendtgørelser inden for den offentlige sektor, fx ny folkeskolelov, VUC-reform, inden for matrikelvæsenet, inden for landbruget
- Ændringer i arbejds gange
- Organisationsudvikling inden for en virksomhed eller et offentligt forvaltningsområde, fx projektgrupper, selvstyreende grupper, integration af hjemmepleje og plejehjem.

NYE KRAV

Udviklingen på arbejdsmarkedet medfører nye krav til medarbejderne. I industrisamfundet var kravene: lydighed, flid og ærlighed. I dag efterspørges følgende hos medarbejderne:

- Omstillings-parathed, fleksibilitet, kreativitet, selvstændighed, evne til at have overblik, være effektiv og dynamisk
- Ansvarsbevidsthed (bla. vise præcision, overholde aftaler), omkostningsbevidsthed, kvalitetsbevidsthed, at være serviceminded (hvis man betjener mennesker)
- Samarbejdsevne, herunder evne til kommunikation og til at kunne klare frustrationer og belastninger.

Overskriften over disse krav er: *kvalifikation* (både faglige og almene), livslang læring og dygtiggørelse.

pleje-sektoren er det gængse at blive tilkaldt til ekstra arbejde pga. sygdom blandt personalet. Eller en nattetil-ling er endnu ikke blevet besat, så dette arbejde fordeles på de ansatte.

Flere og flere ansatte har ubekvemme eller skiftende arbejdstider. I hver tredje dansk familie har den ene voksne aften- eller natarbejde. Det bevirker, at en del familier ikke oplever en ensartet uge med arbejdstider fra kl. 7-16 fra mandag til fredag. Arbejdstiderne er forskudt, hvilket bevirker en urolig ugerytme, hvor alt griber ind i hinanden, hvor alt skal planlægges og aftales. Ofte tvinges det hele på en lidt 'håndfast måde' til at hænge sammen.

Det skyldes, dels at nyt og dyrt produktionsapparat skal udnyttes døgnet rundt, dels at 2/3 af alle lønmodtagere er ansat i serviceerhvervene, og her ofte skal betjene befolkningen på for den passende tidspunkter (fx bankerne har åben om fredagen til kl. 18) eller døgnet rundt (fx. om aftenen eller om natten i hjemmeplejen). Dette forhindrer også tit familiens fællesskab omkring hovedmåltidet. Flere af disse vilkår bevirker også, at mulighederne i fritiden (venne-pleje, aftenskole, menighedsliv) indskrænkes.

Hertil skal så lægges: Et meget *informations-fortættet samfund*, inklusive mediernes plads i fritiden. Desuden hverdagens øvrige pligter. Der er fart på tilværelsen - 'sjælen har svært ved at følge med'.

Desuden ønsker nutidige mennesker at få motion, have tid til venner, udføre gør-det-selv-arbejde, få intellektuel in-put, følge med i samfundet, læse en god bog, se tv mv.

BELASTNINGER TAGES MED HJEM

De fleste mennesker er rede til at være trætte efter en arbejdsdag. Legemlige og psykiske ressourcer bruges; man skal tilpasse sig arbejdsgangen, kolleger og en ledelse; man giver sig selv til elever, klienter eller patienter.

Men de ovennævnte ændringer og nye krav giver yderligere psykisk træthed. Desuden rører foranderlighed ved tryghed og det kendte.

Alle disse menneskelige omkostninger 'betales' der for i familielivet og den øvrige fritid, herunder menighedslivet. Med andre ord strækker arbejdslivets beslaglæggelse af os sig ind på vore øvrige 'liv': kristenlivet, familielivet, menighedslivet.

Den allerede nævnte diffuse følelse af og frustration over, at hverdagen er træls og hård, placeres ofte (ubevidst for en selv) hos ægtefællen og børnene: "Hun/han og de er skyld i det hele!" Dette fører hurtigt til misfornøjethed eller direkte skænderier over helt andre ting - ofte bagateller. Eller vi tænker automatisk: "Det hele er min egen skyld, jeg duer jo alligevel ikke til at klare livet!" Medens årsagen i virkeligheden ligger især i belastninger fra arbejdet. En bevidsthed om disse mekanismer kan hjælpe os til at standse op for så at være klar over, hvor årsagsforklaringerne til tingene er. Det kan måske hjælpe os til at tage om vores ægtefælle og så sige: "Nu skal vi ikke bebrejde hinanden mere end nødvendigt. Det har været en hård dag på arbejdet. Lad os tværtimod støtte

hinanden med forståelse for hinandens arbejds-hverdag." Det hjælper også at sige til børnene: "I denne her tid har far det lidt strengt på arbejdet, så derfor er far træt og lidt sur. Men på lørdag skal vi" Det kan børn godt forstå. Så får de en forklaring på tingene, og har en model af en voksen for øje, der 'tager livtag med tilværelsens gen- vordigheder' - noget der gør dem robuste til deres hverdag senere i livet.

EN KRISTENS ANSVAR, DILEMMA OG HJÆLP

I hele denne sammenhæng befinder en kristen sig i 1998! Enhver kristen ønsker at *være et vidnesbyrd* på arbejdet - gøre et stykke arbejde af god kvalitet, give et nap ekstra, hjælpe kolleger, nogen gange tage sin part af det ubehagelige (fx en ekstra vagt) osv.

Og en kristen har bevidstheden om at være *ansvarlig* over for Gud for livet på jorden, herunder arbejdspligterne. Og har et ønske om at leve op til det *kald*, man har i Guds sag, herunder især sit nådegave-ansvar i menigheden. Om ikke mange år kaldes en kristen hjem til Herren. Og Bibelen taler helt klart om 'commitment' (hengivenhed, forpligtelse) til Gud.

En kristen står over for det generelle spørgsmål: Lever jeg for at arbejde, eller arbejder jeg for at leve? Et arbejde kan gå hen at blive en 'afgud'.

En ideel prioritering kunne lyde sådan¹¹:

1. Mit personlige Guds-forhold: "søg først Guds rige" Mt 6:33, efterfølgelse Mt 16:24.
2. Ansvar for min familie, 1. Tim 5:8.
3. Ansvar for menigheden, herunder at bringe evangeliet ud Mt 28:20.
4. Ansvar for mit arbejde - "gør det af hjertet for Herren" Kol 3:23.
5. Ansvar for samfundet og verden.

Spørgsmålet for den enkelte er så, om prioriteringen af punkt 3 og 4 er den rigtige, eller om rækkefølgen skal byttes om.

Andre spørgsmål kan dukke op for den enkelte. Skal jeg søge efter forfremmelse på mit arbejde og blive mellemleder? Det vil kræve en indsats. At være mellemleder er ofte en ubehagelige post. Kommer vi ud for en valg-situation, kan følgende spørgsmål være en hjælp: "Går Herren selv foran mig i dette, eller bevæger jeg mig bort fra hjertefreden i jeg-du forholdet til ham?" Vi har lov til at bede om visdom til at kunne skønne, hvad der er Guds vilje.

Det kan ikke udelukkes, at det er Guds vilje, at en kristen (måske for en tid) gennem arbejdet får personlige

vækstmuligheder, viden og erfaringer, som kan blive til gavn også for menigheden.

Vil jeg engagere mig i menighedslivet, må jeg sandsynligvis på et tidspunkt nedprioritere min 'commitment' til arbejdspladsen (efter at tid til gør-det-selv-arbejde og til TV er blevet skåret ned). For spørgsmålet kan blive: Bevirker mit arbejde, at Jesus sættes på en andenplads?

Også en kristen står over for det generelle spørgsmål: Lever jeg for at arbejde, eller arbejder jeg for at leve? Et arbejde kan gå hen at blive en 'afgud'. Følgende generelle tanker kan være med til at afsløre, om noget er på vej til at blive en afgud for mig: Det jeg stoler på i livet. Det jeg først tænker på. Det jeg bruger mest tid på. Det mit hjerte hænger ved.

Vil det være rigtigt, at menigheden oveni de nævnte belastninger kommer med en åndelig løftet pegefinger i form af dilemmaet: Enten 'commitment' til Gud eller til arbejdspladsen? Er problemstillingen i øvrigt så enkel?

Eller er menighedens opgave at hjælpe den enkelte til at klare balancegangen mellem både 'commitment' til Gud men også til arbejdspladsen? Og på hvilken måde hjælper vi hinanden? Artiklen skal ses som et oplæg til sådanne drøftelser i menigheden.

HVAD BØR VI GØRE?

Den enkeltes ansvar ligger nok på følgende område - at søge Herren om *vejledning og hjælp*:

- Jesus har i adskillige år selv været tømmer, samtidig er han vores Underfuld-Rådgiver (Es 9:6), jeg kan spørge om råd.
- Sl 23:3 "Han giver mig kraft på ny, han leder mig ad rette stier for sit navns skyld."
- Heb 4:9-10 "Altså venter der Guds folk en sabbatshvile. For den, der er kommet ind til hans hvile, har også selv fået hvile efter sine gerninger, ligesom Gud efter sine."
- 2. Tim 2:1 "Og du, mit barn, vær stærk ved nåden i Kristus Jesus!"
- Jeg har på min arbejdsplads fået min del af Guds store tilværelse (mit stykke af Edens Have, jeg skal dyrke) betroet og skal forvalte dette på hans vegne og være ansvarlig overfor ham.
- Samtidig er han min Frelser, min sjæls tilsynsmand, men også min Hjælper lige midt i livets realitet, som især på en arbejdsplads netop ikke er idyl, men en del af den faldne skabnings møje og slid.

Må Gud velsigne enhver læser til at klare denne svære balancegang, som der ikke uden videre er nogen patent-løsning på, men som på den anden side med Guds hjælp heller ikke er en håbløs situation!

2. I slutningen af 1700-tallet levede 80% af befolkningen af landbruget.

3. "Som moderne lønmodtager er det ikke længere muligt at varetage et embede i betydningen et job, man kan udfylde, og hvor man har gjort sit, når det er udfyldt; nu om dage må man gå videre end det. Man skal hele tiden blive til noget andet, forandre sig, thi i den moderne verden er den, som ikke forandrer sig, gået i stå." Lars Henrik Schmidt, Forskningsprofessor dr.phil, leder af Center for Kulturforskning ved Århus Universitet.

4. Definitionen stammer fra forskerne Mowday, Porter & Steers (1982). De uddyber definitionen med følgende underpunkter: (1) en tro på og accept af organisationens værdier og mål (2) villighed til at yde en indsats for organisationen og (3) et ønske om at forblive medlem af organisationen. Fra Agervold og Kristensen: "Det udviklende arbejde" Århus Universitetsforlag 1996, s. 28.

5. 'Mellemmenneskelig-forbindelse' er en organisationsteori fra 1930'erne, som lægger vægt på, at hensynet til individet bliver styrket, og trivsel er et erklæret mål. 'Personlig-vækst teorier' fra 1950'erne og 60'erne har det fælles grundlag, at mennesket opfattes som et selvdirigende, aktivt væsen, hvis vigtigste mål det er at realisere sig selv, dvs. at bidrage til sin egen personlige vækst. Kendt er Maslows behovsteori, samt Herzbergs og Likerts teorier om de ansattes forventninger til arbejdet. Chris Argyris, også fra denne retning, mener, at tilværelsen i virksomheden er den vigtigste del af menneskets liv, derfor bliver det virksomhedens ansvar at udvikle medarbejdernes modenhed. Slagordet lige nu for fagbevægelsen er 'det udviklende arbejde'. Fra Petersen og Sabroe: "Arbejdspsykologi" Munksgaard 1990.

6. Nogle bliver udsat for kurser, hvor der foregår 'drømmerejer'. Det behøver ikke at være okkult, men det kan være det - noget jeg selv har været udsat for. I hvert fald kan der i dag dukke tanker op på kurser, som tilhører et større tankekompleks, der ud fra evangeliet er farligt. Deltager man i psykologiske øvelser, skal man have klart at vide, hvad det hele går ud på, hvad man vil opnå ved det.

7. I sociologi skelnes mellem fritid (tiden uden for arbejdspladsen) og den frie tid, som er den tid, man selv kan råde over, efter at huslige pligter, hjemligt kontorarbejde med bankpapirer, pligter i forbindelse med børnenes skole, gør-det-selv-arbejde mv. er gjort.

8. Her er mange kristne traditionelt ansat. Og job som sygeplejerske, lærer, socialrådgiver m.fl. får i løbet af deres uddannelse indbygget en god portion idealisme. Senere på en konkret arbejdsplads støder denne idealisme imod konkrete dilemmaer: der er ikke tid og penge nok til at gøre arbejdet på en for sig selv tilfredsstillende måde. Tonen fra ledelsen kan være hård og kan give udtryk for, at problemer, der opstår, skal løses af den ansatte selv. Sådanne frustrationer kan på længere sigt føre til en form for udbændthed, et begreb arbejdspsykologi beskæftiger sig med.

9. 'Automatisering' betyder: maskinanlægget klarer selv hele produktionsprocessen; den menneskelige arbejdskraft overvåger og kontrollerer.

10. Computer Numerical Control, Computer Aided Design, Computer Aided Manufacturing.

11. Fremlagt af Sven Straarup på en familielejr.

1. Ved en senere lejlighed vil Kristent Perspektiv komme med en introduktion til en egentlig arbejds-teologi, samt med forskellige problemstillinger omkring arbejde, herunder etiske spørgsmål.

Bibelen til hver en tid

- og enhver
kultur

Dette er den anden
artikel i en serie om den
kristne kirkes forhold til
Skriftens autoritet.

Af Louis Nielsen

At der er et kultur-og tidsbundet element i Bibelen, bør ikke undre os. Vi burde snarere være forundrede, hvis der ikke var det. For Bibelen er ikke en himmelfalden bog, selv om den er Guds ord til os; den er ligesom Guds evige Ord, Jesus (Logos), iført menneskeligt kød og blod. "Drevet af Helligånden har *mennesker* sagt det, der kom *fra Gud*" (2 Pet 1:21b) er en temmelig nøjagtig beskrivelse af Bibelen to sider:

Den guddommelige side og den menneskelige.

Og det er vigtigt i sin omgang med Bibelen at holde fast ved dem begge.

Der er mange kultur-og tidsbundne ting i Bibelen, vi normalt ikke spekulerer over. Med mindre vi bor i Israel eller i landene omkring Middelhavet, lever vi med en helt anden geografi end Bibelens mennesker gjorde det, og geografien er en væsentlig del af den måde, den bibelske fortælling fortælles på og på den måde, Bibelen ytrer sig på eller illustrerer sine sandheder på.

Her har vi på en gang både det kulturbundne og det tidsbundne, men vi kunne føje en tredje kategori til; det stedbundne. At det skulle svække Bibelens universelle og evige budskab eller på nogen måde være en hindring for os i at høre Bibelens tale til os, kan jeg ikke se, snarere tværtimod.

Friheden til at forholde sig relativt
til det relative ikke må få os til at
forholde os relativt til det absolutte

Måske må det forklares, og beriger så de bibelske tekster for os, men en hindring? nej langt fra! Hvordan kan det overhovedet være anderledes, hvis Bibelen på nogen måde skal være Guds tale *til os* ?

Vi møder ikke Gud på den varmeste tid af dagen, som Abraham gjorde det i Mamre. Den brændende sol i Mamre er kun *scenen*, hvor Gud møder Abraham. Samtalen mellem dem er det vigtigste, og begge dele kan vi få del i, når vi lytter med og relaterer til Gud, som Abraham gjorde det.

Særlige skikke, snurrigt sprog

Selvfølgelig er der også mange sproglige ejendommeligheder i det bibelske univers, som vi må udtrykke anderledes (det er det virkelig svære i al oversættelse), ligesom vi ikke overholder mange af de skikke, som Bibelens folk iagttog.

Få af os drager skoene af fødderne, når vi mødes til gudstjenester, vore kvinder går ikke tilslørede til gudstjeneste, vi hilser ikke på hinanden med et helligt kys, vi har formentlig ingen problemer med at spise blod eller med blodtransfusioner, vi giver ikke vore døtre bort i ægteskab. Vi har heller ingen problemer med at iklæde os tøj, som både består af uld og bomuld eller med kunststof iblandet,

vi omskærer ikke vore drengebørn, vi bruger ikke en masse energi omkring påsketid til at gøre vort hjem rent for syret brød, vi spiser gladeligt grisekød osv., osv.

For os er sådanne ting trivielle og uden betydning for, hvordan vi praktiserer vor tro.

Evigt gyldigt og relativt

Vi forstår umiddelbart, at med Kristus og hans fuldbagte gerning måtte skyggerne vige for personen selv, og et "tidligere, svagt og nyttesløst bud ophæves" (Heb 7:18).

Ingen af os ville drømme om at pukke på Moselovens ceremonielle og juridiske bestemmelser og f.eks. stene ægteskabsbrydersken eller som irettesættelse tildele vor overtrædende broder stokkeslag. Vi er ikke længere bundne af disse bestemmelser, og vi føler også klart i vor ånd, at vi ikke er det.

Udover det, der er bundet til kultur, tid og sted, er der noget, som Gud selv har afgrænset. Han har afgjort, at det og det skal gælde, men kun til den fastsatte tid "indtil den rette orden indføres" (Heb 9:10) eller indtil "drengen når sin myndighedsalder" og opnår sin fulde status som søn og arving i Faderens hus (Gal 3:23-4:7).

Det er indlysende, at vi må læse Bibelen både som en guddommelig bog med et transcendent og evigt gyldigt budskab, og som en menneskelig bog, hvilket introducerer noget relativt i Bibelens univers. Den sammenblanding er vanskelig at håndtere for os skrøbelige mennesker.

Nogle troende mennesker kommer ud af dette dilemma på samme måde som farisæerne: De vil sikre sig. Og det gør de så ved at forholde sig til Skriften, som farisæerne forholdt sig til loven. Alt må være bogstaveligt ment, og alt må iagttages, opretholdes og videreføres præcis, som bogstaven foreskriver. Kun når det sker, føler de sig trygge.

Det er på mange måder en beundringsværdig indstilling. Problemet er blot, om det udtrykker Skriftens holdning, og det Helligånden ønsker at fremme hos Guds hellige?

Som tiden foreskriver

Den anden yderlighed er at opfatte Bibelen som så meget en menneskelig bog, at den kun formidler Guds tale til mig, når det jeg hører er i overensstemmelse:

- med *tidens videnskabelighed*. Det vil sige, at den transcendent, ikke sanselige og ikke observerbare verden eksisterer ikke; undere og det underfulde kan per definition ikke finde sted.

- med *tidens dogmer og myter*. Bl.a. menneskerettigheder, feminisme, børns gudestatus, demokratisme, politisk korrekthed, frelstheden på det sundhedsmæssige-økologiske område, psykologiseringen af hele mennesketilværelsen.

- eller med *tidens føleri*. Bl.a. at ægteskabet behøver ikke være livslangt, homoseksuelle og lesbiske har ret til at få kirkens velsignelse af deres samliv, forskellen på mand og kvinde er ophævet og må ikke opretholdes med mindre det er til kvindernes fordel, helvede findes ikke, Gud siger du er ok, selvfølgelig er du Guds barn etc. Begge måder at håndtere Bibelen på er efter min opfattelse afgørende forkerte, men skulle vi vælge mellem pest og kolera, lægger vi radikal afstand til den sidste.

"Vi må læse Bibelen både som en guddommelig bog med et evigt gyldigt budskab, og som en menneskelig bog, hvilket introducerer noget relativt i Bibelens univers.

Den afskaffer nemlig i praksis Bibelens autoritet og dermed Guds ord, og ophæver dermed at mennesket også står under tiltale af Guds mægtige ord og er skyldig til både at høre det og adlyde det.

I næste artikel vil jeg diskutere spørgsmålet om det absolutte og det relative i den bibelske åbenbaring på to områder, hvor der foregår en heftig debat mellem kristne nemlig om relationen mand-kvinde i ægteskabet og i kirken og diskussionen om homofili. Men inden jeg slutter dette indlæg, vil jeg runde af med følgende betragtninger:

Hensigten med budet

I Mattæus-Evangeliet kapitel 23 fremfører Jesus sit uhorrt skarpe angreb på farisæerne og de skriftkloge. I dette angreb påpeger Jesus, at så meget af farisæernes gudsdyrkelse er selv-iscenesættelse, beregnet på at tage sig godt ud både i egne og i andres øjne og i Guds. Lovens bud tjente for dem til denne selv-iscenesættelse. Derfor var det også lovens ydre bestemmelser, som de viede deres største opmærksomhed.

De glemte, at loven byggede på, hvad Gud i sin nåde og kærlighed havde gjort for Israel, og at dens mål var, at Israel skulle lære at blive afhængig af Gud, taknemmelig over for Gud og lydhør over for hans vilje. Man fortrængte, at det afgørende var at forstå lovens intention og leve efter denne intention. Og intentionen var "*ret, barmhjertighed og troskab*" (vers 23).

Loven må udmøntes i bud, for ingen nok så god intention har megen værdi, hvis den ikke bliver til konkret handling. Men faren ved budene er, at efterhånden som de bliver flere og flere og breder mere og mere over detaljer mistes intentionen af syne, og dermed går for-

holdet til Gud i stykker. Og det er tragedien ikke alene i jødedommen, men i enhver lovisk gudsdyrkelse og i ethvert lovstyret menighedsliv.

Mange vil nikke samtykkende til dette. Men læg mærke til, at Jesus *også* siger: "Det ene skal gøres, og det andet ikke forsømmes" (Matt 23:23). Vi har stadig brug for det konkrete og for at være konkrete i vort forhold til Gud og til vore medmennesker.

Nogle eksempler:

Sabbatsbudet kan vi godt se ikke passer til den nye tidsalder, medmindre vi er syvende dags adventister.

Hvad vi hårdt trænger til er en større erkendelse af, hvor meget vi behøver visdom og skønsomhed fra Gud, så vi kan holde os fri af både loviskhed og letsindighed

Men intentionen i sabbatsbudet er der stadig, som både evangelierne og Hebræerbrevet viser os.

Vi har som kristne behov for at sætte tid til side, som vi helliger Gud, og som minder os om, at det timelige og de timelige behov ikke er det evige og ikke kan opfylde vore dybere længsler. Vi har også behov for at blive holdt fast på, at livet har vi fra Gud, og at betingelserne for vort liv er lagt af Gud som vor Ska-ber, og at vor fremtid afhænger af Gud vor Frelser.

I vor iver efter at relativisere Bibelens bud og gøre vor tilværelse mere og mere sekulær, må vi ikke glemme, at intentionen med hviledagen stadig er Guds intention for os. Hvordan vi realiserer det under vore dages forhold er udfordringen for os.

Igen kan vi iagttage, at påbudet om at give tiende ikke gives os som et bud i Det nye Testamente. Alligevel lægger Det nye Testamente afgørende vægt på, at vi giver, ikke tvungent og efter regler, ikke med et "hertil og ikke længere", ikke beregnende, men "gerne", ureserveret, "rundhåndet", i "et presset mål", lejlighedsvis "over evne", af "vor fattigdom", giver "os selv".

God opførsel

Som børn af vor tid og vor kultur lægger vi ikke vægt på form, vi går ikke op i påklædning og måske dårlig nok i god opførsel. Dekorum*) er et ukendt begreb for de fleste. Vi kommer som en anden Klodshans: "Huh, hej! her kommer jeg!". Og rigtigt! Det nye Testamente lægger ikke megen vægt på ydre former. Men det lægger vægt på "sømmelighed" og "gudsfrygt", på "ærbødighed", på hensyntagen, på "hellighed", på "orden", på "værdighed". Indrømmet alt kan udarte til skin og ydre former. Men i vor iver efter at være moderne og up to date er der ingen grund til at "smide barnet ud med badevandet".

Relativt og absolut

Pointen, jeg vil frem til, er, at friheden til at forholde sig relativt til det relative ikke må få os til at forholde os relativt til det absolutte: ret, barmhjertighed og trofasthed. Ind imellem har jeg en slem mistanke om, at vi ønsker at gøre ting relative for at slippe om ved det, så let som muligt, at bekvemmeligheden er blevet vor ledestjerne.

Hvad vi hårdt trænger til er en større erkendelse af, hvor meget vi behøver visdom og skønsomhed fra Gud, så vi kan holde os fri af både loviskhed og letsindighed, så vi "kan stå fast, fuldkomne og med sikker forvisning om, hvad der i alle forhold er Guds vilje" (Kol 4:12)

*) dekorum: hvad der sømmer sig (i Guds hus, 1 Tim 3:15)

SEMINAR PERSPEKTIV BIBELSKOLE

Tema: "Vi tror på én hellig, almindelig kirke, de helliges samfund."

**Odense: 6. juni
København: 13. juni
Kl. 9:30 - 16:30**

**Detaljeret program
udsendes senere.**

**"I skal øse vand med glæde
af frelsens kilder"**

Es. 12:3

"Kristent Perspektiv" udgives af Perspektiv Bibelskole. Sekretariatet v. Joyce Deeks, Lindevej 56, 5250 Odense SV. Redaktion: **Carsten Thomsen** (ansv. red), Hvidbjergvej 9, 1th, 2720 Vanløse, e-mail: ct1@image.dk, tlf. 38 71 25 74, **Louis Nielsen**, Lungstedløkken 2, 5250 Odense SV, tlf: 65 96 38 37, **Karl-Jørgen Helmich**, Østergade 51, Troldehede, 6920 Videbæk, tlf: 97 19 44 82. Bladet udgives 4 gange om året. Det udsendes gratis til studerende på Perspektiv Bibelskole. Årsabonnement: 75 kr.